

give ham en urimelig Gave; derfor er det naturligt, at Staten kræver en Afgift til Vederlag for at hæve Baandlæggelsen, det er altsaa de 20 eller 25 pCt., som vi kræver. Saa paalægges det tillige, at der baandlægges $\frac{2}{5}$ af Værdien til Fordel for de to første Successorer, af hvilke hver faar $\frac{1}{5}$. Det er Hensynet til Slægten, der saaledes gør sig gældende. Den nulevende Besidder faar fri Ejendomsret over $\frac{3}{4}$ af Værdierne og de $\frac{2}{3}$ af Jorden, bortset fra det, der skal baandlægges til Fordel for Successorerne. Der kan ikke tilkomme ham mere. Der baandlægges tilstrækkeligt til Fordel for Successorerne, og det er, synes det mig, et meget utiltalende Syn at se Successorer nu kæmpe for at tilrive sig det mest mulige paa deres Søskendes Bekostning. Der var en Taler her, der før truede med Proces fra Successorerens Side. Det vilde være smukt at se, hvis de gjorde det; men jeg tror, de vil betænke sig paa at opføre et saadant Skuespil, at de ældste Sønner af adelige Slægter skulde anlægge Proces mod deres Forældre eller Søskende, fordi de synes, at de ikke faar nok, naar de faar den samme Arv som deres Søskende og faar afsat $\frac{2}{5}$ af hele den fideikommissariske Formue til de to første Successorer, $\frac{1}{5}$ til hver. Jeg vil nok se, hvorledes de ældste Sønner af vore danske Adelsslægter vilde opføre det Skuespil at anlægge en saadan Proces! Hvis de gjorde det, vilde de føre det bedste, men ikke det smukkeste Bevis for, at der var god Hjemmel for at opheve de fideikommissariske Baand, saa at de ikke længere skulde hvile paa Godserne til Fordel for Personer, der vilde opføre sig paa en saadan Maade.

Socialdemokraterne tillægger Hjemfaldsretten en overdreven Betydning. Der er kun en Gradsforskel paa Statens Forhold til de Len, der hviler Hjemfaldsret paa, og de enkelte Len, som en saadan ikke paahviler. Enkelte af de Breve, ved hvilke Lenene er oprettede, har ganske vist begrænset Arveretten til disse Ejendomme noget, men ved andre er, som jeg før sagde, Arveretten lige saa vid, som den ellers er, idet den tilkommer ikke alene Opretternes Afkom, men ogsaa Sidelinierne, og i saadanne Tilfælde har Hjemfaldsretten ingen som helst Betydning, thi man behøver ikke at være Besidder af et fideikommissarisk Gods for at komme i den Situation, at ens Ejendom efter ens Død tilfalder Staten. Det gør den altid, naar en Person ved sin Død ikke efterlader sig Arvinger efter Loven, og naar han ikke har testamenteret sit Gods bort, saa i saadanne

Tilfælde betyder Hjemfaldsretten ikke noget. Kun for Fideikommissgodserne Holsteinborg, Langeland, Wedellsborg og Brahetrolleborg er Arveretten indskrænket saaledes, at det kun er Sønner, der arver. Der bør derfor kun gøres en Gradsforskel mellem de Godser, der hviler Hjemfaldsret paa, og de Godser, der ikke hviler Hjemfaldsret paa. Jeg tror, man i Lovforslaget har fundet et meget rimeligt Udtryk for denne Gradsforskel derigennem, at man kræver 5 pCt. højere Afgift af Hjemfaldsgodserne end af de andre.

Det socialdemokratiske Forslag gaar ud paa, at alle Godser med Hjemfaldsret for Staten tilfalder denne ved de nuværende Besidderes Død. Dertil maa jeg sige for det første, at det er ganske urimeligt at afskaffe al Arveret for disse Godser vedkommende, naar man ellers lader Arveretten bestaa. Men først: man vil slet ikke naa det, der først og fremmest tilstræbes ved dette Forslag, nemlig at skaffe Jord nu, thi saa længe den nuværende Besidder af et med Hjemfaldsret behæftet Lensgods eller Fideikommissgods lever, vil Staten ikke faa Raadighed over noget af hans Jordegods, og det kan vare længe, inden det behager Besidderne af de fideikommissariske Godser at gaa hen og dø, for at Staten kan lave Godserne om til Husmandslokker. Dernæst siger Socialdemokraterne, at Godser uden Hjemfaldsret til Staten skal overgaa til fri Ejendom mod, at Halvdelen af Godsets Jordtilliggende vederlagsfrit overdrages til Staten. Derved vilde vi altsaa faa nogen Jord, men da det kun er nogle ganske enkelte af de fideikommissariske Godser, der ikke hviler Hjemfaldsret paa, vil det blive meget lidt Jord, Staten ad denne Vej vil komme til at raade over, og det er derfor klart, at ad den Vej, selve Lovforslaget anviser, faar vi hurtigere Raadighed over Jord og over mere Jord end efter Socialdemokraternes Forslag, saa selv om Socialdemokraternes Vej var farbar, hvad den aabenbart ikke er, vil den Vej, Lovforslaget anviser, være mere anbefalelsesværdig.

Jeg skal til Slutning gøre et Par specielle Bemærkninger. For at der ikke skal være nogen Tvivl om, hvilken Ret Lensgodsbesidderne efter min Mening vil have over den udpegede Jord, saa længe den endnu ikke er endeligt overtaget af Staten for at gøres til Husmandsjord — det kan nemlig vare 20 Aar —, skal jeg udtale, at jeg derom maa mene, at den paagældende Jord vel fremdeles forbliver i „den fri-